

यदुक्तंयां प्रतिज्ञां कृत्वा बीजवापः कृषीवलः ॥ १९ ॥ पूर्वनिर्कृतो वंचितः वैरवैरिसमूहं सपुष्पं सफलं विदित्वा पुष्टतरं ज्ञात्वा यदा यदि निर्कृते तच्छ्रित्वा तदा हि प्रसिद्धं महागुणं महांतं गुणं हरति आहरति ॥ २० ॥
 ॥ २१ ॥ अमृतात् देवभावात् कलां षोडशं भागं ॥ २२ ॥ इत्यारण्यके पर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपे चतुस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३४ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ संधिमिति पतत्रिणा बाणवत् शीघ्रगामिना प्रा
 गहरेण वा स्रोतसानित्यवाहिना ॥ १ ॥ प्रत्यक्षं प्रत्यक्षेण ज्ञातं कालबंधनः कालवश्यः फेनधर्मानिः सारः फलधर्मापतनशीलः ॥ २ ॥ सूच्येवांजनचूर्णस्य यथा कज्जलक्षोदस्यातिश्लक्ष्णस्य सूक्ष्मापया सूच्या
 पि किंचिदपचीयते एवं निमेषादपि यस्यायुरपचीयते स किमिति अवधिप्रतिपालयेन्न कथमपीत्यध्याहृत्य योज्यं चूर्णः क्षोदे क्षारभेदे इति विश्वः शून्ये वेति पाठेऽपि स एवार्थः श्वयते प्रविशतीति शूनः स्थूलसूचीस

नत्वय शक्यं भरत प्रवीरकृत्वा यदुक्तं कुरुवीरमध्ये ॥ कालं प्रतीक्षस्व सुखोदयस्य पक्तिफलानामिव बीजवापः ॥ १९ ॥ यदा हि पूर्वनिर्कृतो निर्कृते द्वैरं सपुष्पं सफलं
 विदित्वा ॥ महागुणं हरति हि पौरुषेण तदा वीरो जीवति जीवलोके ॥ २० ॥ श्रियं च लोके लभते समग्रां मन्ये चास्मै शत्रवः सन्नमन्ते ॥ मित्राणि चैनमचिराद्भजन्ते दे
 वा इवेंद्रमुपजीवन्ति चैनं ॥ २१ ॥ मम प्रतिज्ञां च निबोध सत्यां वृणे धर्मममृता जीविताच्च ॥ राज्यं च पुत्राश्च यशोधनं च सर्वं न सत्यस्य कलामुपैति ॥ २२ ॥ इति
 श्रीमहाभारते आरण्यके पर्वणि अर्जुनयुधिष्ठिरवाक्ये चतुस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३४ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ भीमसेन उवाच संधिरुत्त्वैव कालेन त्वंतकेन प
 तत्रिणा ॥ अनन्तेनाप्रमेयेण स्रोतसा सर्वहारिणा ॥ १ ॥ प्रत्यक्षं मन्यसे कालं मर्त्यः सन्कालबंधनः ॥ फेनधर्मा महाराज फलधर्मा तथैव च ॥ २ ॥ निमेषादपि कौंते
 ययस्यायुरपचीयते ॥ सूच्येवांजनचूर्णस्य किमिति प्रतिपालयेत् ॥ ३ ॥ योनूनममितायुः स्यादथवा पि प्रमाणवित् ॥ सकालं वै प्रतीक्षेत सर्वप्रत्यक्षदर्शिवान्
 ॥ ४ ॥ प्रतीक्ष्यमाणः कालोनः समाराजं स्रयोदश ॥ आयुषोपचयं कृत्वा मरणा योपनेष्यति ॥ ५ ॥ शरीरिणां हि मरणं शरीरे नित्यमाश्रितं ॥ प्रागेव मरणात्
 स्माद्राज्यायैव घटामहे ॥ ६ ॥ योनयाति प्रसंख्यानमस्पृष्टो भूमिवर्धनः ॥ अयातयित्वा वैराणि सो वसीदति गौरिव ॥ ७ ॥ योनयातयते वैरमल्पसत्त्वोद्यमः पु
 मान् ॥ अफलं जन्मतस्याहं मन्ये दुर्जातजायिनः ॥ ८ ॥ हैरण्यौ भवतो बाहू श्रुतिर्भवति पार्थिवी ॥ हत्वा द्विषंतं संग्रामे भुंक्ष्व बाहुजितं वसु ॥ ९ ॥

वा इति प्रसिद्धः अल्पः शूनः शूनीतयेति योगात् पूर्णस्येत्यपपाठः ॥ ३ ॥ प्रमाणवित् आयुः प्रमाणज्ञः ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ याति प्राप्नोति प्रसंख्यानं प्रकृष्टां साधुकीर्तिं यतः अस्पृष्टः शौर्याद्यभावादितैरविदितः
 भूमिवर्धनः भूमिर्हिसकः भूमेर्भारभूत इत्यर्थः अयातयित्वा अनिस्तीर्य गौर्बलीवर्द्धव सोप्यक्षत्तश्चेत्तु गोषु संख्यानं स्पृष्टां बाप्यप्राप्नुवन् भूमेर्भारभूतो भवति ॥ ७ ॥ दुर्जातजायिनः कुजन्मभाजः ॥ ८ ॥ हैरण्यौ
 हि स्यत्वाभिनां श्रुतिः कीर्तिः पार्थिवी पृथोः राज्ञ इवेत्यर्थः ॥ ९ ॥